

A szervezett bűnözés gazdasági háttere és a pénzmosás¹

SZENDREI Ferenc²

A szervezett bűnözés eredményes működése szükségszerűen hozta magával a pénzmosás megjelenését, és azóta is szoros kapcsolatban működnek. Az unió pénzmosás elleni irányelveit összehasonlítva próbáljuk meg bemutatni, hogyan változott a szervezett bűnözés, milyen új jövedelemforrások jelentek meg, ezekre milyen pénzmosási technikák alakultak ki, azokra hogyan reagált a jogalkotás. A tanulmány célja, hogy bemutassa a pénzmosás elleni küzdelemben a lisszaboni szerződés³ hatálybalépése után bekövetkezett változásokat és a pénzmosás elleni uniós fellépés aktuális tendenciáit. Kiemelten foglalkozva a 2015-ben elfogadott IV. pénzmosási irányelv, valamint a korábbi irányelvek összehasonlításával és azok hatásával a szervezett bűnözésre.

Kulcsszavak: szervezett bűnözés, a szervezett bűnözés profitja, pénzmosás, pénzmosás elleni irányelvek, FIU

Szervezett bűnözés és pénzmosás általában

A pénzmosás az a tevékenység, amely segítségével a bűnözésből származó nyereséget integrálják a világ bankrendszerébe és üzleti környezetébe, a piszkos pénzt különböző banki műveletek és gazdasági ügyletek segítségével megmozgatják, átmossák, kifehérik, hogy bűnös eredete eltűnjön és teljes mértékben legálisnak látszódjon.

A nemzetközi és magyarországi tapasztalatok, a bűnözés és a bűnözők vizsgálata azt mutatja, hogy a pénzmosás igénye csak bizonyos szervezetségi szinten, és bizonyos – jelentős – bevétel mellett merül fel.

Teljesen természetes, hogy a kisebb bevétellel rendelkező, vagy a szervezetségi alacsonyabb szintjén lévő csoportok nem foglalkoznak a pénzmosással, bevételeiket felélik, a luxus életvitel, a presztízs ingatlanok és gépjárművek, a bűnözői lét különböző kötelező relikviái rengeteg pénzt elvisznek, emellett nem marad mosni való piszkos pénz.

¹ A tanulmány a KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001 azonosító számú, „A jó kormányzást megalapozó közszolgálatfejlesztés” című kiemelt projekt keretében, A nemzetközi és honos szervezett bűnözés története, XX. századi fejlődése és várható tendenciái című Ludovika Kutatócsoport keretében és támogatásával készült.

² SZENDREI Ferenc, dr., PhD r. ezredes, tanszékvezető egyetemi docens, NKE RTK, Kriminológiai Intézet, Bűnüldözési és Gazdaságvédelmi Tanszék
Ferenc SZENDREI, PhD, police colonel, associate professor, NUPS Faculty of Law Enforcement, Departement of Criminal Investigation and Economic Crime
<https://orcid.org/0000-0002-7890-913X>, szendrei.ferenc@uni-nke.hu

³ EUMSz. 83. cikk (1) bekezdés.

Ugyanakkor azt is látni kell, hogy a pénzmosás rendszerint költséges, veszteséges tevékenység, akár 30-40% veszteséget is hozhat a bűnözői körnek, csak akkor van értelme belevágni, ha gyakorlatilag korlátlanul áll rendelkezésünkre a mosni kívánt piszkos pénz (mint azt több szervezett bűnözői csoportnál láthattuk, például a Pablo Escobarról keringő legendák az elásva vagy éppen a pincében megrohadó pénzhalmokról, amelyeket nem tudtak időben beforgatni a pénzmosási folyamatba).

A veszteséggel szemben a másik oldalon viszont a tisztára mosott, legalizált, bármire felhasználható tisztességesnek látszó pénz, és az általa megalapozott tisztességes élet áll. Mindezek miatt a pénzmosók oldalán olyan jelentős szervezett bűnöző csoportok jelennek meg, mint az olasz maffia, a japán Jakuza, a kolumbiai kartellek, az orosz maffia, a nigériai és nyugat-afrikai bandák, a mexikói Juarez-, tijuana- és gulfkartellek. Nyilvánvaló, hogy ezek a szervezetek azért tudnak sikeresek lenni, mert tevékenységüket magas szinten szervezik és konspirálják, élen járnak az új technológiák alkalmazásában, megkeresik és megfizetik a megfelelő szakembereket az egyes speciális feladatokra. Hatalmuk gyakran nemcsak a fizikai erőn, vagy a gazdasági hatalmon, hanem a politikai elit támogatásán is alapszik.

Gazdasági szempontból nézve bűnözőnek lenni általában jövedelmező foglalkozást jelent, aminek hátulütője bizonyos körülmények között a bűncselekményekből származó pénz birtoklása, eredetének igazolása. A fentieket figyelembe véve erre szolgál a pénzmosás.

Kérdéses lehet, hogy mikor tekinthető a bűncselekményből származó pénz tisztára mosottnak? Általában azt mondhatjuk, hogy amennyiben az alpbűncselekmény elkövetője a pénzmosási folyamat végén hozzájut a bűnös pénz nagy részéhez, és ennek a pénznek az eredete már legalizálható, igazolható, legális gazdasági vagy egyéb forrásból származtatható, akkor a folyamat véget ér, a pénzt tisztára mosták.

A felderítés és a bizonyítás alapproblémája, hogy a rendőri szervek bár általában elkötelezettek az alpbűncselekmény megoldásában, általában idegenkednek a hosszú, bonyolult és jelentős szakértelmet megkívánó pénzügyi nyomozástól, megelégednek az alpbűncselekmény feltárásával, nincs energiájuk a pénzmosás vizsgálatára is.

A pénzmosás az egyike azon tíz, különösen súlyos, több államra kiterjedő vonatkozású bűncselekménynek, amelynek harmonizációjára az uniós jogalkotó a lisszaboni szerződés hatálybalépésével hatáskört kapott.

Az Európai Unió ennél már korábban is felismerte a pénzmosás veszélyeit. A schengeni határok létrejötte, a belső határok eltörlése, az áruk, a szolgáltatások, a munkaerő és a tőke szabad áramlása lehetőségének megteremtése azzal a kockázattal fenyegetett, hogy az abból származó előnyöket az EU törvénytisztelő állampolgárai mellett a bűnözők is ki fogják használni egyrészt újabb bűncselekmények keretében bevételeik növelésére, másrészt illegális jövedelmük legalizálására.

Az uniós jogalkotók felismerték azt is, hogy az összehangolt fellépés hiánya veszélyeztetné a belső piac létrejöttét, hiszen a tagállamok a pénzügyi rendszerük védelmében olyan intézkedéseket fogadnának el, amelyek nem állnának összhangban

az egységes piaccal.⁴ Az Európai Unió pénzmosás elleni politikája két párhuzamos pilléren alapul: a büntetőjogi és a büntetőjogon kívüli fellépésen.

A büntetőjogi fellépést az unió három pilléres jogi eszközei garantálták, amelyek az irányadó nemzetközi egyezményekkel összhangban többek között a pénzmosás büntetni rendeléséről és a tagállami büntetési tételek egymáshoz közelítéséről rendelkeztek.

A pénzmosás elleni küzdelem büntetőjogon kívüli eszközeit az unió pénzmosás elleni irányelvei jelentik, amelyek elsődleges célja az ügyfél-átvilágítási és bejelentési kötelezettség előírásával annak megakadályozása, hogy a pénzügyi szektort pénzmosás céljára felhasználják.

A 2009. december 1-jén hatályba lépett lisszaboni szerződés az Európai Unió korábbi pilléres szerkezetét megszüntette, így módon immár lehetővé vált, hogy az uniós jogalkotó egy jogi aktusban szabályozzon büntetőjogi és büntetőjogon kívüli kérdéseket.

Az elmúlt években az Európai Unió több olyan jogalkotási folyamatot is kezdeményezett, amellyel a pénzmosás elleni küzdelem mind büntetőjogi, mind pedig büntetőjogon kívüli pillérét is meg kívánta erősíteni.

A pénzmosás elleni fellépés büntetőjogon kívüli eszközei

Az Európai Unió 1991-ben bocsátotta ki az első irányelvet a pénzmosás elleni fellépés tárgyában.⁵

Az irányelvnek bevallottan hármas célja volt:

- annak megakadályozása, hogy az egységes uniós piacból származó előnyöket a bűnözők pénzmosásra használják fel, amivel egyben az unió pénzügyi rendszerének stabilitását is veszélyeztetik;
- annak megelőzését, hogy a tagállamok az egységes piaccal ellentétes intézkedéseket tegyenek a pénzmosás elleni küzdelem okán;
- a szervezett bűnözés és a kábítószer-kereskedelem elleni fellépés biztosítása.⁶

A 2001-ben az irányelvet⁷ módosították, majd 2005-ben megszületett az unió III. pénzmosás elleni irányelve.⁸ 2012-ben az Európai Bizottság jelentést nyújtott be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben megállapította, hogy általában véve a III. pénzmosási irányelv⁹ szabályozása megfelelő, azt a nemzetközi elvárásokra –

⁴ Jacsó (2005) 99.

⁵ A Tanács 91/308/EGK irányelve (1991. június 10.) a pénzügyi rendszerek pénzmosás céljára való felhasználásának megelőzéséről [HL L 166, 1991. 06. 28., 77-82.].

⁶ Fejes (1994)

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2001/97/EK irányelve (2001. december 4.) a Tanács a pénzügyi rendszerek pénzmosás céljára való felhasználásáról szóló 91/308/EGK irányelvének módosításáról [HL L 344, 2001. 12. 28., 76-82.].

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2005/60/EK irányelve (2005. október 26.) a pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről [HL L 309, 2005. 11. 25., 15-36.].

⁹ Az irányelvekről bővebben lásd: Gál (2005) 26-29.; Jacsó (2004) 142-157.; Jacsó (2009) 221-228.; Jacsó (2013) 55-60.; Udvarhelyi (2013) 455-471.

különösen az FATF¹⁰ 2012-ben revideált 40 ajánlására – tekintettel felül kell vizsgálni és ki kell igazítani.¹¹ Ennek eredményeképpen az Európai Unió 2015-ben elfogadta a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló, úgynevezett IV. pénzmosási irányelvet.¹² Az új irányelv számos változást hozott mind a személyi, mind a tárgyi hatály tekintetében.

Az irányelv tárgyi hatálya

A IV. pénzmosási irányelv elnevezésében is tükröződő alapvető célkitűzése, hogy megelőzze az uniós pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználását. A korábbi elveknek is megfelelően rögzíti, hogy a tagállamok kötelesek biztosítani a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás tilalmát.¹³ Láthatjuk, hogy a korábbi irányelveknek megfelelően ebben az irányelvben sem a pénzmosás büntetni rendelését írják elő, csak annak tilalmazását, szankcionálását. Az egyes tagállamok eldönthetik, hogy az adott magatartást büntetőjogi vagy egyéb (közigazgatási, polgári jogi) szankciókkal kívánják sújtani.

A IV. pénzmosási irányelv is rögzíti a pénzmosás fogalmát.¹⁴ A definíciójával kapcsolatban elsődleges fontosságú kérdés, hogy melyek azok a bűncselekmények, amelyek a pénzmosás alapcselekményei lehetnek.

A IV. pénzmosási irányelv az alpbűncselekményekre a büntetendő cselekmény kifejezést használja, amely alatt a következő súlyos bűncselekmények elkövetésében való mindenfajta bűnözői részvételt érti:

- a) a 2002/475/IB kerethatározat¹⁵ 1–4. cikkében meghatározott terrorizmussal összefüggő bűncselekmények;
- b) a kábítószeres és a pszichotróp anyagok tiltott forgalmazása elleni 1988. évi ENSZ-egyezmény 3. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények;

¹⁰ A Pénzügyi Akciócsoport (*Financial Action Task Force on Money Laundering – FATF*) a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem nemzetközi standardjait meghatározó kormányközi szervezet. A pénzügyi rendszer pénzmosás és terrorizmus finanszírozása kockázataitól való megóvása, valamint a nemzetközi küzdelem stratégiájának való hatékonyabb megfelelés érdekében, az FATF azonosítja azon országokat, amelyek a pénzmosás, illetve a terrorizmus finanszírozása elleni harc (AML/CFT) vonatkozásában stratégiai hiányosságokkal küzdenek. A szervezet felhívja ezen országok figyelmét akcióterv kidolgozásra, illetve a feltárt hiányosságok határidőn belül történő felszámolására. A megtett lépéseket és eredményeket folyamatos felügyelet keretében ellenőrzi és rendszeres jelleggel felhívásokat tesz közzé a magas kockázatú és nem együttműködő országok vonatkozásában.

¹¹ A bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló 2005/60/EK irányelv alkalmazásáról [COM(2012) 168., 2012. 04. 11.].

¹² Az Európai Parlament és a Tanács 2015/849/EU irányelve (2015. május 20.) a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről [HL L 141., 2015. 06. 05., 73–117.].

¹³ 2015/849/EU irányelv 1. cikk (1)–(2) bekezdés.

¹⁴ 2015/849/EU irányelv 1. cikk (3)–(4) bekezdés.

¹⁵ A Tanács 2002/475/IB kerethatározata (2002. június 13.) a terrorizmus elleni küzdelemről [HL L 164., 2002. 06. 22., 3–7.].

- c) a 98/733/IB tanácsi együttes fellépés¹⁶ 1. cikkében meghatározott bünszervezetek tevékenységei;
- d) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló egyezményben¹⁷ meghatározott, az unió pénzügyi érdekeit sértő, legalább súlyosnak minősülő csalás;
- e) korrupció;
- f) minden olyan bűncselekmény – többek között a közvetlen és közvetett adózás-hoz kapcsolódó és a tagállamok nemzeti jogában meghatározott adóbűncselekmények –, amely esetében a maximálisan kiszabható büntetési tétel egy évnél hosszabb szabadságvesztés vagy szabadságelvonás, illetve azon tagállamok esetében, amelyeknek a jogrendszere a bűncselekményekre minimumbüntetési tételt ír elő, minden olyan bűncselekmény, amely esetében a legalacsonyabb kiszabható büntetési tétel hat hónapnál hosszabb szabadságvesztés vagy szabadságelvonás.¹⁸

Amennyiben a pénzmosás elleni irányelveket rendszerben vizsgáljuk megállapítható, hogy a pénzmosás alapcselekményi köre fokozatosan, egyre jobban kitágult. Az I. pénzmosási irányelv még kizárólag a kábítószer-kereskedelemből származó jövedelem tisztára mosását rendelte büntetni – ami akkoriban természetes is volt, hiszen ehhez a bűncselekményhez kapcsolódva jelent meg a pénzmosás, ez volt az a bűncselekmény, amely az elkövetők oldalán korlátlan mennyiségű készpénzt keletkeztetett. Ugyanakkor az I. irányelv is lehetőséget adott arra, hogy a tagállamok szigorúbb szabályokat is bevezethessenek vagy fenntartsanak, és egyéb cselekményeket is alapcselekmények közé soroljanak.¹⁹

A II. pénzmosás elleni irányelv a kábítószer-bűncselekmények mellett már más súlyos bűncselekményeket (bünszervezetben való részvétel, uniós csalás, korrupció, valamint azon bűncselekmények, amelyek jelentős haszonnal járnak, és amelyek a tagállamok büntetőjoga szerint hosszú szabadságvesztéssel büntetendők) is az alapcselekmények közé sorolt.²⁰

A III. irányelv az előcselekmények közé emelte a terrorizmus finanszírozását²¹ (és pontosította a hosszú szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény fogalmát:

¹⁶ A Tanács 98/733/IB együttes fellépése (1998. december 21.) az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján, az Európai Unió tagállamaiban a bünszervezetben való részvétel bűncselekménnyé nyilvánításáról [HL L 351., 1998. 12. 29., 1–3.].

¹⁷ A Tanács jogi aktusa (1995. július 26.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló egyezmény létrehozásáról [HL C 316., 1995. 11. 27., 48–57.].

¹⁸ 2015/849/EU irányelv 3. cikk 4. pont.

¹⁹ 91/308/EGK irányelv 1. és 15. cikk.

²⁰ Jacsó–Udvarhelyi (2017) 6–32.

²¹ A terrorizmus finanszírozása: pénzeszközök bármely, közvetlen vagy közvetett módon történő rendelkezésre bocsátása vagy gyűjtése azzal a szándékkal vagy annak tudatában, hogy azt teljesen vagy részben a terrorizmus elleni küzdelemről szóló, 2002. június 13-i 2002/475/IB tanácsi kerethatározat 1–4. cikkében meghatározott bűncselekmények elkövetésére fogják felhasználni. Lásd: 2005/60/EK irányelv 1. cikk (4) bekezdés, 2015/849/EU irányelv 1. cikk (5) bekezdés.

maximálisan legalább egy év, legalacsonyabb büntetési tételt előíró államok esetén pedig legalább hathónapos szabadságvesztéssel vagy szabadságelvonással büntetendő cselekmény).²²

A IV. pénzmosási irányelv legfontosabb újdonsága pedig az, hogy az alapcselekmények körébe vonta a közvetlen és közvetett adózáshoz kapcsolódó és a tagállamok nemzeti jogában meghatározott adóbűncselekményeket is.

E módosítás háttérében az FATF ajánlásainak való megfelelés állt.

Végignézve a négy irányelv alapbűncselekményi körét, kimondhatjuk, hogy a kezdetektől, a kábítószer-bűncselekményektől elindulva mára oda jutottunk, hogy gyakorlatilag minden egyéves szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmény lehet a pénzmosás alapbűncselekménye, azaz kis túlzással bármilyen bűncselekményből származó bűnös pénz esetén alkalmazhatók a pénzmosás elleni intézkedések.

Elvi szinten kijelenthetjük, hogy a szervezett bűnözés elleni harchoz megfelelő jogi szabályozással rendelkezünk, hiszen az alapcselekmények körét a lehető legtágabban meghatározták.

A szervezett bűnözés haszonalapú tevékenységéhez ez a szabályozás megfelelő ellenszert adhat, hiszen azt láthatjuk, hogy a szervezett bűnöző csoportok mindig abba az irányba fordulnak, ahol a legnagyobb bevételt remélhetik, legyen ez védelmi zsarolás, migrációhoz kapcsolódó embercsempészés, jogi kiskapukat kihasználó olajszökítés, gazdasági társaságokat BEC²³ csalások, tevékenységük szerteágazó, a különböző jövedelmek gyakran keverednek a rendszerben.

Ugyanakkor eljutottunk oda, hogy nem feltétlenül a szervezett bűnözéshez kapcsolódás adja egy alapcselekmény súlyát, veszélyét, hanem önmagában a szabadságvesztéssel fenyegetettsége. Az alapbűncselekmények körének bővítése a pénzmosás gyanús ügyletekkel kapcsolatos bejelentések számát is jelentősen megemelte, egyben megkönnyítette a nemzetközi bűnügyi együttműködést.

Az irányelv személyi hatálya

Az alapcselekmények bővülése mellett a IV. pénzmosási irányelvben a személyi hatály kiterjesztését, a bejelentésre kötelezett szolgáltatók körének a kibővítését is tapasztalhatjuk.

Ilyenek a:

- hitelintézetek;
- pénzügyi intézmények;
- könyvvizsgálók, külső könyvelők és adótanácsadók;

²² 2005/60/EK irányelv 3. cikk 5. pont.

²³ Business email compromise.

- közjegyzők és a jogi hivatások más független képviselői;²⁴
- bizalmi vagyongazdálkodási tevékenységet végző, illetve társasági szolgáltatók;
- ingatlanügynökök;
- árukkal kereskedő más természetes vagy jogi személyek, amennyiben legalább 10 ezer euró összegű készpénzfizetést teljesítenek vagy kapnak;
- szerencsejáték-szervezők.²⁵

Az alapcselekményi kör alakulásához hasonlóan a személyi hatály tekintetében is bővülő tendencia figyelhető meg.

Az I. pénzmosási irányelv hatálya még csak a hitelintézetekre és pénzügyi intézményekre terjedt ki azzal, hogy a tagállamok szabadon eldönthették: az irányelv hatályát olyan szakmákra és vállalkozásokra is kiterjesztik, amelyeknél különösen valószínű, hogy azokat pénzmosási célra használják fel.²⁶ A pénzmosás elleni harc kiindulási pontja az volt, hogy a kábítószerből származó rengeteg pénznek valahogy be kell kerülni a bankrendszerbe ahhoz, hogy tisztára mosódjon, így természetesen első körben a bankok és egyéb pénzügyi intézmények kerültek bele a szabályozásba.

A II. pénzmosási irányelv kiterjesztette az irányelv hatályát a hitelintézetek a pénzügyi rendszeren kívüli más szakmákra is, így a könyvvizsgálókra, külső könyvelőkre, az adótanácsadókra, az ingatlanügynökökre, a kaszinókra, a közjegyzőkre és más független jogi szakmák képviselőire, továbbá a nagy értékű ingóságokkal (drágakövek, ékszerrel, műkincsel) kereskedőkre és az aukciós házakra, amennyiben az ellenérték kiegyenlítésére készpénzben kerül sor, és a készpénz értéke a 15 ezer eurót eléri vagy meghaladja.²⁷

Azaz továbbléptünk a szervezett bűnözés elleni harcban és azt feltételezzük, hogy a piszkos pénz bizony más szakmáknál is megjelenik, észlelhetővé válik, még elsősorban a pénzügyi szektoron belül, de már egyes készpénz igényes, luxuscikk-kereskedőkre is megpróbáltunk nyomást gyakorolni, felismerve, hogy a szervezett bűnözői létnek gyakran kötelező külső relikviái vannak: értékes ingatlanok, luxus gépjárművek és jachtok, ékszerek, régiségek.

²⁴ Az ügyvédekre és közjegyzőkre az irányelv csak abban az esetben vonatkozik, amennyiben azok az ügyfelük nevében és javára bármilyen pénzügyi vagy ingatlanügyletben eljárnak, illetve az ügyfelüknek az alábbiakra vonatkozó ügyletek tervezésében vagy végrehajtásában nyújtanak segítséget: ingatlan vagy üzleti részesedés adásvétele, az ügyfél pénzének, értékpapírjainak vagy más vagyoni eszközeinek kezelése, bankszámlák, megtakarítási vagy értékpapírszámlák megnyitása vagy kezelése, társaságok létesítéséhez, működtetéséhez vagy vezetéséhez szükséges hozzájárulások megszervezése, bizalmi vagyongazdálkodási konstrukciók, társaságok, alapítványok vagy hasonló konstrukciók létesítése, működtetése vagy vezetése. Az irányelv 34. cikk (2) bekezdése szerint nem vonatkozik a bejelentési kötelezettség azokra az információkra, amelyeket valamely ügyfelük hoz tudomásukra vagy valamely ügyfelükről szerzik be az ügyfél jogi helyzetének megállapításakor, vagy az ügyfélnek az igazságszolgáltatási eljárásban vagy azzal kapcsolatban történő védelme vagy képviselésének ellátása során. Ezen speciális rendelkezések a védelemhez való jog biztosítása érdekében elengedhetetlenek.

²⁵ 2015/849/EU irányelv 2. cikk (1) bekezdés.

²⁶ 91/308/EGK irányelv 1. és 12. cikk.

²⁷ 2001/97/EK irányelv 2a cikk.

A III. irányelv továbblépett ezen az úton, már nemcsak a jelentős értékű javakkal kereskedők tartoztak az irányelv alá, hanem bármilyen áruval kereskedő természetes vagy jogi személyek is 15 ezer eurót elérő készpénzfizetés esetén.²⁸

A szervezett bűnözés elleni fellépést tekintve újabb lépés a sikeres pénzügyi nyomozások irányába, hogy gyakorlatilag, minden, egy bizonyos értékhatárt elérő, készpénzes kifizetés bejelentési kötelezettség alá esik, felismerve azt a tényt, hogy a bűnöző csoportok – legalábbis azok alsóbb szintjein – a készpénzben keletkező bevételüket legszívesebben készpénzben is adják tovább, nem rohannak a bankba befizetni valami folyószámlára, hanem vastag készpénzkeggekkel a zsebükben, készpénzben szeretik intézni a kifizetéseket is.

A IV. pénzmosási irányelv a 15 ezer eurós határt még lejjebb, 10 ezer euróra szálította le, és a kaszinók mellett a szerencsejáték-ágazat más területeit is a hatálya alá vonta. Az irányelv ugyanakkor kötelezi a tagállamokat arra, hogy a hatályát terjesszék ki más olyan tevékenységeket folytató szakmákra és vállalkozáskategóriákra is, amelyeknél különösen valószínű, hogy azokat pénzmosási célra vagy a terrorizmus finanszírozására használják fel.²⁹

A jelenleg utolsó pénzmosás elleni irányelvvel eljutottunk tehát oda, hogy a kötelező bejelentőkön kívül az egyes országok szabadon meghatározhatják, hogy a szervezett bűnözésük színvonalához és jellegzetességeihez igazodóan mely szakmákat és vállalkozásokat emelik még be a bejelentők körébe.

Az irányelv hatálya alá tartozó szolgáltatók kötelezettségei

A IV. pénzmosási irányelv két alapvető kötelezettséget ír elő a hatálya alá tartozó szolgáltatók számára: az ügyfél-átvilágítási és a bejelentési kötelezettséget.

Az első két irányelvben meghatározott ügyfél-azonosítási kötelezettséget a III. irányelv által bevezetett kockázatalapú megközelítés változtatott ügyfél-átvilágítási kötelezettséggé.

A kockázatalapú szabályozás hátterében az a felismerés állt, hogy a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának veszélye nem minden helyzetben ugyanakkora. A jogalkotó ezért egy differenciált szabályozást vezetett be, amely által elkerülhető a rendszer felesleges terhelése. Ez azt jelenti, hogy az eddig egységes ügyfél-azonosítás háromszintűvé vált, az alapeljárás mellett megjelenik a fokozott és az egyszerűsített ügyfél-átvilágítás.

A IV. pénzmosási irányelv elődjéhez képest még hangsúlyosabbá teszi a kockázatértékelési folyamatot és tevékenységet. Ennek érdekében mind az Európai Bizottság,³⁰

²⁸ 2005/60/EK irányelv 2. cikk.

²⁹ 2015/849/EU irányelv 4. cikk (1) bekezdés.

³⁰ 2015/849/EU irányelv 6. cikk.

mind a tagállamok,³¹ mind pedig az egyes szolgáltatók³² kötelesek a megfelelő lépéseket bevezetni a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás kockázatainak értékeléséhez.

Alacsony kockázat esetén a tagállam engedélyezheti a kötelezett szolgáltatók számára, hogy egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedéseket irjanak elő.³³

Fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmazni harmadik országbeli válaszadó intézményekkel folytatott, határon átnyúló levelező banki kapcsolatok esetén, a kiemelt közszereplőkkel folytatott ügyletek vagy üzleti kapcsolatok tekintetében, valamint abban az esetben, ha az ügyfél olyan harmadik országban letelepedett természetes vagy jogi személy, akit/amelyet a bizottság, a tagállamok vagy a kötelezett szolgáltatók magasabb kockázatot jelentőnek minősítettek.³⁴ Az irányelv hatálya alá tartozó szolgáltatókat terhelő másik alapvető kötelezettség, amely a pénzmosás elleni fellépés egyik legfontosabb eszközének tekinthető, a gyanús ügyletek bejelentésére irányul.

Az irányelv rendelkezései értelmében minden tagállamnak létre kell hoznia egy független és autonóm pénzügyi információs egységet (*Financial Intelligence Unit – FIU*),³⁵ amely felelős a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzéséért, felderítéséért és az ellene való eredményes küzdelemért.

A tagállami FIU feladata a gyanús ügyletek bejelentésére és a pénzmosásra, a kapcsolódó alaphüccselekményekre vagy terrorizmusfinanszírozásra vonatkozó információk fogadása, elemzése, valamint az elemzés eredményeinek, illetve minden releváns információnak az illetékes hatóságokhoz történő továbbítása.³⁶

A pénzmosás elleni IV. irányelv szerint a gazdálkodó egységeknek pontos információkkal kell rendelkezniük tényleges tulajdonosaikról.

A IV. irányelv értelmében a társaságok és egyéb jogi entitások kötelesek megfelelő, pontos és időszerű információkat beszerezni és nyilvántartani a tényleges tulajdonosaikról. Ezeket az információkat egy központi nyilvántartásban kell tárolni, amihez az illetékes hatóságok és a pénzügyi információs egységek hozzáférhetnek.³⁷

A társaságok tényleges tulajdonosi szerkezetének feltárása meghatározó jelentőséggel bír a pénzügyi bűncselekmények kockázatának csökkentése tekintetében.

A gyakorlatban ugyanis a szervezett bűnözői körök összetett tulajdonosi struktúrákkal, céghálókkal igyekeznek elhomályosítani a bűnözői tevékenységhez fűződő

³¹ 2015/849/EU irányelv 7. cikk.

³² 2015/849/EU irányelv 8. cikk.

³³ 2015/849/EU irányelv 15–17. cikk.

³⁴ 2015/849/EU irányelv 18–24. cikk.

³⁵ A nemzetközi standardok alapján minden állam köteles kijelölni egy központi egységet, amely az úgynevezett pénzmosás- és gyanús bejelentéseket fogadja, azokat elemző-értékelő tevékenysége során megvizsgálja és az elemző-értékelő tevékenysége eredményét bűnüldözési célból – azon belül is elsősorban a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni fellépés érdekében – továbbítja. E központi egységet hívjuk pénzügyi információs egységnek, angolul *financial intelligence unit*-nak, rövidített nevén FIU-nak. Magyarországon a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Központi Irányítás szervezetében működő Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Iroda látja el a pénzügyi információs egység feladatait.

³⁶ 2015/849/EU irányelv 32. cikk.

³⁷ 2015/849/EU irányelv 30. cikk.

kapcsolatokat, az adófizetési kötelezettségeket, valamint a kiemelt közszereplők és szankciókkal sújtott egyének vagy joghatóságok érintettségét.

A tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkhoz való nyilvános hozzáférés további biztosítékokat nyújt az ilyen társaságokkal üzleti kapcsolatba lépni tervező harmadik felek számára, lehetővé teszi, hogy a civil társadalom (a sajtó vagy a civil társadalmi szervezetek) fokozottan ellenőrizzék az információkat, és hozzájárul a gazdasági ügyletek és a pénzügyi rendszer integritásába vetett bizalom megőrzéséhez is.³⁸

Az FIU tevékenysége

Bejelentések fogadása

A 2017. évi LIII. törvény a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény (továbbiakban Pmt.) alapján a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni intézményrendszerben szereplő kiemelt gazdasági szereplők kötelesek ügyfeleiket átvilágítani, az ügyfelek ügyleteit folyamatosan figyelemmel kísérni, adataikat megőrizni és nyilvántartani. A szolgáltatók legfontosabb kötelezettsége az, hogy pénzmosásra utaló adat, tény, körülmény felmerülése esetén kötelesek bejelentést tenni. Ezáltal a szolgáltatók lényeges információt juttatnak a hatóságokhoz egy-egy jogellenes vagy szakmai megítélésük alapján jogellenesnek vélt tevékenységről.

Elemző-értékelő tevékenység

A Pmt. meghatározza, hogy a Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Iroda a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem, valamint bűncselekmények megelőzésének, felderítésének, nyomozásának elősegítése céljából elemző-értékelő tevékenységet folytat, amelynek keretében operatív és stratégiai elemzést végez.

Operatív elemzést az alábbi esetekben folytat:

- ha a szolgáltató bejelentést tesz;³⁹
- ha a szolgáltató felfüggeszti egy ügylet (tranzakció) teljesítését és a felfüggesztéssel egyidejűleg bejelentést tesz;⁴⁰
- ha a felügyeletet ellátó szervnek felügyeleti tevékenysége során bejelentés alapjául szolgáló adat, tény, körülmény jut tudomására;⁴¹
- ha a vámhatóságnak a vámhatáron lebonyolítandó áru- és utasforgalom ellenőrzése során bejelentés alapjául szolgáló adat, tény, körülmény jut a tudomására;⁴²

³⁸ COM (2016) 450. javaslat 18.

³⁹ Pmt. 30. § (1) bekezdése.

⁴⁰ Pmt. 34. § (1) bekezdése.

⁴¹ Pmt. 37. § (1) bekezdése.

⁴² Pmt. 37. § (2) bekezdése.

- ha a közösség területére belépő, illetve a közösség területét elhagyó készpénz ellenőrzéséről szóló, 2005. október 26-i 1889/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló 2007. évi XLVIII. törvény 4. § (3) bekezdése alapján a vámhatóság által az Európai Unió külső határán végzett ellenőrzés során szerzett adat pénzmosásra, terrorizmus finanszírozására vagy a készpénz büntetendő cselekményből való származására utal, a vámhatóság köteles azt haladéktalanul a Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Irodának továbbítani („cash control” tárgyában küldött vámhatósági tájékoztatás);
- ha a nyomozó hatóság, ügyészség, bíróság, a nemzetbiztonsági szolgálat vagy a rendőrségről szóló törvényben meghatározott belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó, valamint a terrorizmust elhárító szerv (Nemzeti Védelmi Szolgálat, Terrorelhárítási Központ) a pénzmosás vagy terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem, illetve bűncselekmények megelőzésének, felderítésének, nyomozásának elősegítése céljából megkeresést küld a Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Iroda részére;⁴³
- ha az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LII. törvényben (korlátozó intézkedésekről szóló törvény; Kit.) meghatározott a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések, illetve a pénzeszközök átutalására vonatkozó korlátozó intézkedés foganatosításáért felelős szervnek az eljárása során bejelentés alapjául szolgáló adat, tény vagy körülmény jut tudomására;
- ha külföldi FIU megkeresést vagy tájékoztatást küld a Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Iroda részére.⁴⁴

Pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések⁴⁵

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) gyakorlatában az 1990-es években jelentek meg a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések, amelyek a terrorizmus elleni küzdelem mellett többek között a nemzetközi jogot, az alapvető emberi jogokat sértő, a jogállamiságot tiszteletben nem tartó rezsimek elleni fellépés érdekében is bevezetésre kerültek. Céljuk, hogy úgynevezett célzott szankciókként a korlátozó intézkedések listáján szereplő személyeket, szervezeteket gazdasági szempontból ellehetetlenítsék, e személyekhez, szervezetekhez kapcsolódó pénzeszközök, gazdasági erőforrások feletti rendelkezést korlátozzák.

⁴³ Pmt. 48. § (4) bekezdése.

⁴⁴ Pmt. 49. § (1) bekezdése.

⁴⁵ Értelmező rendelkezések – pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedés:

- a) a pénzeszközök és gazdasági erőforrások uniós jogi aktus, illetve ENSZ BT határozat által elrendelt befagyasztása,
- b) a pénzeszköz vagy gazdasági erőforrás rendelkezésre bocsátásának uniós jogi aktusban, illetve ENSZ BT határozatban rögzített tilalma; valamint
- c) uniós jogi aktusban, illetve az ENSZ BT határozatban meghatározott esetekben elrendelt pénzügyi tranzakciókat (pénzeszközök átutalását) érintő tilalom, illetve korlátozás, valamint a kapcsolódó engedélyezési eljárás.

Az Európai Unió szankciós intézményrendszere egyrészt ezen intézkedések végrehajtását szolgálja, másrészt autonóm európai pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedéseket tartalmaz. Annak érdekében, hogy a szolgáltatók a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvényben foglaltakat, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LII. törvényben (a továbbiakban Kit.)⁴⁶ előírt, a pénzeszközök és gazdasági erőforrások uniós jogi aktus által elrendelt befagyasztását, valamint a pénzeszköz vagy gazdasági erőforrás rendelkezésre bocsátásának uniós jogi aktusban rögzített tilalmát végre tudják hajtani, kötelező jelleggel figyelemmel kell hogy kísérjék az Európai Unió szankciós listáit.

A pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések kétirányú korlátozást jelentenek: a) pénzeszköz és gazdasági erőforrás befagyasztását, valamint b) pénzeszköz vagy gazdasági erőforrás rendelkezésre bocsátásának tilalmát.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény 13. § (2) bekezdés l) pontjában, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről szóló 485/2015. (XII. 29.) Korm. rendelet 9. §-ában foglaltak alapján a NAV Központi Irányítás főosztályaként működő Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Iroda látja el az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LII. törvény szerinti korlátozó intézkedések foganatosításáért felelős szerv részére meghatározott feladatokat.

Ha a hatóság a vizsgálata során megállapítja, hogy a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések alanya⁴⁷ Magyarország területén pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedés hatálya alá tartozó befagyasztandó vagyonnal rendelkezik, akkor zárlat elrendelését kezdeményezi az illetékességgel rendelkező törvényszéknél, amely nemperes eljárásban végzéssel a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtására zárlatot rendel el a szóban forgó vagyonra. A bíróság által elrendelt zárlat a tulajdon feletti rendelkezési jog ideiglenes korlátozását jelenti.

Pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedést elrendelő uniós jogi aktus, illetve ENSZ BT határozat hatálya alá vont személyek és szervezetek köre folyamatosan változik.

Záró gondolatok

A szervezett bűnözés térnyerése napjainkban egyre aggasztóbb folyamat, hiszen a szervezett bűnözésből hatalmas profit termelődik, amely aztán képes megteremtteni a szervezett bűnözők gazdasági hatalmát, majd akár befolyásszerzését a közélet egyéb területein.

⁴⁶ Az Európai Unió által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról, valamint ehhez kapcsolódóan egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi LII. törvény.

⁴⁷ A pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedés alanya: a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedést elrendelő uniós jogi aktus, illetve ENSZ BT határozat hatálya alá tartozó természetes vagy jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, illetve az a természetes vagy jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, amely pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedést elrendelő uniós jogi aktus, illetve ENSZ BT határozat hatálya alá tartozó szervezet tagja.

Viszont az anyagi bázisától megfosztott szervezett bűnözés nem képes ellátni feladatait, életképtelenné válik, felbomlik. A pénzmosás elleni küzdelemben széles körű nemzetközi együttműködésre van szükség, illetve az ellene való fellépés folyamatos lehetőségét biztosító jogi szabályozásra. Ugyanakkor nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt a tényt, hogy lehet, hogy szemünk előtt folyik a pénzmosás az ürességtől kongó plázákban, a vendéget csak elvétve látó kínai éttermekben, a napi egy embert barnító szoláriumokban, a kaszinókban, a sarki üzletben vagy éppen egy iskolai alapítványban.

A jelenlegi helyzetben, a IV. (pénzmosás elleni) irányelvvel eljutottunk oda, hogy a gyanús, piszkos pénz feltételezhetően valahol mindenképpen a bejelentésre kötelezett szolgáltatók szeme elé kell hogy kerüljön, a bejelentés el kell, hogy jusson az illetékes hatóságokig és semmi sem ment meg minket, hogy eredményesen felszámoljuk a szervezett bűnözés gazdasági alapját, hátterét. Az eddig leírtak alapján egyértelműen leszögezhetjük, hogy az Európai Unió nagy hangsúlyt fektet a pénzmosás elleni fellépésre, annak hatóköre az idők során jelentősen kibővült. A pénzmosás elleni nemzetközi és uniós fellépés alapvetően a '80-as évek végén és a '90-es évek elején vette kezdetét, azonban látni lehet, hogy a pénzmosás modern megközelítése jelentősen eltér az eredeti elképzelésektől. A kezdetben csak a szervezett bűnözésre – azon belül is elsősorban a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményekre – koncentráló szabályozás helyett a 21. században egy valamennyi vagyoni előnnyel járó deliktumhoz kapcsolódó járulékos jelleg vált meghatározóvá. Mára a szervezett bűnözéssel, kábítószer-kereskedelemmel való összefüggés háttérbe szorult, a vagyon eredetének eltitkolása már nem meghatározó ismérv, a hangsúly egyre inkább a kriminális vagyonnal való kapcsolatra helyeződik. A pénzmosás elleni fellépésre emellett a terrorizmus finanszírozása elleni harc egyik meghatározó fegyvereként is tekintenek. A pénzmosás alapcselekményi körének tágulása mellett fokozatosan bővítik ki a pénzmosás elleni küzdelemben érintett szolgáltatók és az őket terhelő kötelezettségek körét. A lehetőségek tehát adottak a pénzmosás és ezáltal akár a szervezett bűnözés, akár a terrorizmus finanszírozás elleni sikeres harchoz, az eredmények azonban nem ezt mutatják. A viszonylag állandó és magas bejelentésszám mellett sokkal alacsonyabb az eredményes büntetőeljárások száma, arról nem is beszélve, hogy ezek töredékénél merül fel egyáltalán a szervezett bűnözés gyanúja. Egyes esetekben talán igen, de általánosságban láthatóan nem ez fogja megoldani a szervezett bűnözés problémáját.

IRODALOMJEGYZÉK

- Fejes Eleonóra (1994): *A pénzmosás hazai és nemzetközi tapasztalatok alapján*. Budapest, MNB Műhelytanulmányok 5.
- Jacsó Judit (2004): A pénzmosás elleni fellépés az Európai Unióban a vonatkozó irányelvek tükrében. In Lévay Miklós szerk.: *Az Európai Unióhoz való csatlakozás kihatásai a bűnözés és más devianciák elleni fellépés területén*. Bűnügyi Tudományi Közlemények 7. Miskolc, Bíbor Kiadó. 142–157.
- Jacsó Judit (2005): Legújabb fejlemények a pénzmosás szabályozás terén az Európai Unióban. In Gál István László szerk.: *A pénzmosás elleni küzdelem aktuális kérdései*. Pécs, PTE-ÁJK.

- Jacsó Judit (2009): Az EU III. pénzmossási irányelve és magyarországi gyakorlati tapasztalatai. *Rendészeti Szemle*, 57. évf. 7–8. sz. 221–239.
- Jacsó Judit (2013): A pénzmosás elleni fellépés dimenziói Európában: múlt, jelen és jövő. In Kiss Valéria szerk.: *Kriminológiai Közlemények 72. szám. Válogatás a 2012-ben tartott tudományos ülések előadásából*. Budapest, Magyar Kriminológiai Társaság. 55–60.
- Jacsó Judit – Udvarhelyi Bence (2017): A pénzmosás elleni fellépés aktuális tendenciái az Európai Unióban. *Ügyészségi Szemle*, 2. évf. 1. sz. 6–32.
- Gál István László (2005): Nemzetközi együttműködés a pénzmosás elleni küzdelem területén. In Tóth Mihály – Gál István László szerk.: *Gazdasági büntetőjogi tanulmányok*. Pécs, PTE Állam- és Jogtudományi Kar. 26–29.
- Szendrei Ferenc (2008): Néhány gondolat a pénzmossási technikákról (és a pénzmossás méréséről). *Magyar Rendészet*, 8. évf. 3. sz. 104–110.
- Szendrei Ferenc (2009): A terrorizmus és a terrorizmus finanszírozás néhány jellemzője. *Magyar Rendészet*, 9. évf. 1–2. sz. 22–37.
- Udvarhelyi Bence (2013): Pénzmossás elleni küzdelem az Európai Unióban. In Stipta István szerk.: *Studia Iurisprudentiae Doctorandorum Miskolciensisium. Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai, Tomus 12.*, Miskolc, Gazdász-Elasztik Kft. 455–471.

Jogforrások

2001/97/EK irányelv.

2005/60/EK irányelv.

2015/849/EU irányelv.

91/308/EGK irányelv.

A bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló 2005/60/EK irányelv alkalmazásáról [COM(2012) 168., 2012. 04. 11.].

A Tanács 2002/475/IB kerethatározata (2002. június 13.) a terrorizmus elleni küzdelemről [HL L 164., 2002. 06. 22., 3–7.].

A Tanács 91/308/EGK irányelve (1991. június 10.) a pénzügyi rendszerek pénzmosás céljára való felhasználásának megelőzéséről [HL L 166, 1991. 06. 28., 77–82.].

A Tanács 98/733/IB együttes fellépése (1998. december 21.) az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján, az Európai Unió tagállamaiban a bünszervezetben való részvétel büncselekménnyé nyilvánításáról [HL L 351., 1998. 12. 29., 1–3.].

A Tanács jogi aktusa (1995. július 26.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló egyezmény létrehozásáról [HL C 316., 1995. 11. 27., 48–57.].

A terrorizmus finanszírozása: pénzeszközök bármely, közvetlen vagy közvetett módon történő rendelkezésre bocsátása vagy gyűjtése azzal a szándékkal vagy annak tudatában, hogy azt teljesen vagy részben a terrorizmus elleni küzdelemről szóló, 2002. június 13-i 2002/475/IB tanácsi kerethatározat 1–4. cikkében meghatározott büncselekmények elkövetésére fogják felhasználni. Lásd: 2005/60/EK irányelv 1. cikk (4) bekezdés, 2015/849/EU irányelv 1. cikk (5) bekezdés.

Az Európai Parlament és a Tanács 2001/97/EK irányelve (2001. december 4.) a Tanács a pénzügyi rendszerek pénzmosás céljára való felhasználásáról szóló 91/308/EGK irányelvének módosításáról [HL L 344, 2001. 12. 28., 76–82.].

Az Európai Parlament és a Tanács 2005/60/EK irányelve (2005. október 26.) a pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről [HL L 309, 2005. 11. 25., 15–36.].

Az Európai Parlament és a Tanács 2015/849/EU irányelve (2015. május 20.) a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK

európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről [HL L 141., 2015. 06. 05., 73–117.]

Az Európai Unió által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról, valamint ehhez kapcsolódóan egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi LII. törvény.

ABSTRACT

The Economic Background of Organised Crime and Money Laundering

SZENDREI Ferenc

The effective work of organised crime brought necessarily the appearance of money laundering and the two work together in close relationship. By comparing the anti-money laundering directives of the EU, the new trends of organised crime, the new sources of profit, the new techniques of money laundering and the reactions of legislation to these new challenges are presented. The aim of the study is the introduction of the changes in the fight against money laundering since the Lisbon Treaty and the current tendencies of anti-money laundering activity of the European Union. Particular attention is paid to the 4th anti-money laundering directive, its comparison with the previous directives and their effect to organised crime.

Keywords: *organised crime, the illicit profit of OC, money laundering, anti-money laundering directives, FIU*